



PRILOGA II

KRITERIJI RACIONALNE EVALVACIJE IZBRANIH UČNIH GRADIV

Avtor: dr. Damijan Štefanc

V racionalno evalvacijo izbranih učnih gradiv so bila vključena naslednja gradiva:

- *Komunikacija v zdravstvu* avtoric Andreje Prebil, Pjerine Mohar in Jelke Drobne (Mohorjeva družba, 2009);
- *Temelji ekonomije* avtorice Helene Fortič (DZS, 2004);
- *Energetika* avtorjev Jurija Dreva in Jelke Onuk (Tehniška založba Slovenije, 2007);
- *Poslovni projekti* avtoric Karmen Krošl in Jane Ravbar (CPI, 2008).

O samih strokovnih podlagah in *kriterijih za presojo učnih gradiv* (ki bi morali biti tudi osnova za pripravo strokovnih recenzij) omenjeni pravno-formalni akti seveda ne govorijo oz. jih ne določajo, saj je to v domeni stroke. Ko gre za učna gradiva, ki nastajajo za uporabo v srednješolskih programih poklicnega in strokovnega izobraževanja (za posamezne splošnoizobraževalne predmete ali strokovne module) so bili v okviru CPI leta 2007 pripravljene kriteriji za racionalno evalvacijo kakovosti učnih gradiv. Kriteriji, ki se nanašajo na splošno-didaktično ustreznost, kakovost in raznolikost učnih gradiv, so naslednji (Tabela 1):

- jasnost in preglednost strukture gradiva,
- kakovost multimedijskih elementov,
- učno-ciljna zasnovanost učnega gradiva,
- spodbujanje razvoja oz. doseganja ključnih kompetenc,
- uporaba induktivnega pristopa,
- metodično-didaktična prilagojenost gradiva potrebam oz. značilnostim ciljne skupine,
- vključenost motivacijskih elementov v učno gradivo,
- spodbude za aktivno učenje,
- vključenost dejavnosti, ki vodijo k doseganju ciljev na različnih taksonomskih stopnjah in
- vključenost predlogov za povezovanje z drugimi programskimi enotami.

Skladno z dogovorom v evalvacijo ni bila vključena presoja po kriterijih kakovosti, ki odražajo tehnične, jezikovne, specialno-didaktične in področno-strokovne vidike gradiva (npr. upoštevanje tehničnih navodil, usklajenost s cilji in vsebinskimi sklopi programske enote, strokovna ustreznost in aktualnost, slogovna in pravopisna ustreznost gradiva).

Tabela 1: Kriteriji za racionalno evalvacijo učnih gradiv

Kriterij	Opis kriterija
Jasnost in preglednost strukture gradiva.	<p>Gradivo je jasno in pregledno strukturirano, med drugim tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je na začetku jasno označen naslov ter uporabnost gradiva (program, modul/predmet, kompetence), - ima pregledno vsebinsko kazalo, - so cilji posameznih enot gradiva pregledno označeni, - so vsebine v gradivu logično razporejene, - v zaključku gradivo ponuja povzetek oz. aktivnosti za povzemanje vsebin in - so viri dosledno navajani.
Kakovost multimedijskih elementov.	Multimedijski elementi so oblikovno in didaktično ustrezno umeščeni v gradivo, prepoznati je mogoče njihovo didaktično (zlasti ponazoritveno) vlogo in funkcionalnost. So tudi tehnično oz. grafično dovolj kakovostni, da zadostijo namenu.
Učno-ciljna zasnovanost učnega gradiva.	Vsebina gradiva izhaja iz izobraževalnih in funkcionalnih ciljev, ne pa iz sistematike znanosti ali znanstvene oz. strokovne discipline. Gradivo vodi k uresničevanju ciljev in omogoča uporabniku doseganje poklicnih kompetenc, tako generičnih kot poklicno-specifičnih.
Spodbujanje razvoja oz. doseganja splošnih/ključnih kompetenc.	<p>Iz vsebine gradiva je razvidno, da je avtor razmislil in vanj vključil tudi možnosti za doseganje ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporazumevanje v maternem jeziku; - sporazumevanje v tujih jezikih; - matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji - digitalna pismenost - učenje učenja - socialne in državljanske kompetence - samoiniciativnost in podjetnost - kulturna zavest in izražanje
Uporaba induktivnega pristopa.	Vsebina gradiva izhaja iz praktičnega problema, na katerega je navezано ustrezno strokovnoteoretično in splošno znanje. Teoretično znanje je povezano s praktičnim, ki teoretično znanje ustrezno osmisli in/ali ilustrira.
Metodično-didaktična prilagojenost gradiva potrebam/značilnostim ciljne skupine.	Gradivo je prilagojeno zahtevnosti in stopnji izobraževalnega programa. Strukturirano je tako, da omogoča individualizacijo in diferenciacijo obravnave vsebin ter upošteva različne učne stile dijakov.
Vključenost motivacijskih elementov v učno gradivo.	Gradivo vsebuje elemente, ki spodbujajo motivacijo za učenje, kot so npr. predstavitve ciljev v uvodu, slikovno gradivo, grafične ponazoritve, ikonice za lažjo orientacijo po gradivu, zanimivosti, primeri iz prakse, življenjske zgodbe, povezave na druge vire, reševanje problemov ipd.

Kriterij	Opis kriterija
Spodbude za aktivno učenje .	Gradivo uporabnika ves čas spodbuja k aktivni vlogi, od njega pričakuje odziv na predstavljeno vsebino, ponuja mu različne dejavnosti za vadenje, ponavljanje, utrjevanje in preverjanje znanja, vprašanja za razmišljanje, predloge za projektno delo.
Vključenost dejavnosti, ki vodijo k doseganju ciljev na različnih taksonomskih stopnjah .	<p>Predvidene dejavnosti v gradivu vodijo k doseganju ciljev na različnih taksonomskih stopnjah:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. stopnja – reprodukcija 2. stopnja – razumevanje 3. stopnja – uporaba 4. stopnja – analiza 5. stopnja – sinteza 6. stopnja – kreacija, ustvarjanje novega znanja 7. stopnja – vrednotenje <p>Navodila za reševanje nalog ali izvajanje dejavnosti so jasna in omogočajo samostojno delo. Dejavnosti so izvedljive. Kjer je smiselno, so gradivu priložene rešitve nalog oz. namigi za reševanje.</p>
Vključenost predlogov za povezovanje z drugimi programskimi enotami .	Vključene so t.i. »medpredmetne« povezave ali priporočila in smernice zanje, če in ko je to smiselno oz. didaktično utemeljeno in prinaša dodatno kakovost gradivu.